

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms
mokesčių inspekcijoms

2022-02-23 Nr. (18.18-31-1 Mr) R-879

DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ IR TURTO DEKLARAVIMO 2022 METAIS

Nuolatiniai Lietuvos gyventojai¹ iki **2022 m. gegužės 2 d.** privalo deklaruoti 2021 m. turimą turtą ir gautas pajamas.

Asmenys, nuolatinais Lietuvos gyventojais tapę dėl per dvejus vienas paskui kitą einančius kalendorinius metus Lietuvoje išbūtų 280 dienų skaičiaus, tų kalendorinių metų, kuriais jie atvyko į Lietuvą, pajamų mokesčio deklaracijas privalo pateikti iki kitų po atvykimo kalendorinių metų gruodžio 31 dienos; atvykusieji į Lietuvą 2021 m., 2021 m. mokestinio laikotarpio deklaracijas pateikti privalės iki 2022 m. gruodžio 31 dienos.

1. Kurie gyventojai privalo deklaruoti turtą?

Pagal papildytas GTD² 2 straipsnio 9 punkto nuostatas³ deklaruoti turimą turtą šiemet privalės ne tik Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės valstybės tarnautojai, bet ir kiti darbuotojai, įskaitant padedančius įgyvendinti Valstybės kontrolės uždavinius ir (ar) vykdančius vidaus administravimą, atliekančius ūkinio ir (ar) techninio pobūdžio funkcijas, ir jų šeimų nariai.

Kaip ir ankstesniais metais, 2021 m. gruodžio 31 d. turėtą turtą turi deklaruoti GTD² 2 straipsnio 1 dalyje išvardyti gyventojai:

- politikai ir jų šeimų nariai;
- nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių vadovai, jų pavaduotojai ir jų šeimų nariai;
- visų biudžetinių įstaigų (muziejų, teatrų, bibliotekų, socialinių paslaugų centrų, globos namų ir pan.) vadovai, jų pavaduotojai ir jų šeimų nariai, taip pat šių įstaigų padalinių (nesančių kitame struktūriniame padalinyje) vadovai, jų pavaduotojai ir jų šeimų nariai;
- viešųjų įstaigų, kurių steigėja ar dalininkė yra valstybė ar savivaldybė, vadovai, vadovų pavaduotojai. Pavyzdžiui, mokymo įstaigų, ligoninių, poliklinikų, mokymo centrų, pensionatų, socialinės globos įstaigų ir kitų įstaigų, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga, o steigėja ar dalininkė – valstybė ar savivaldybė, vadovai, jų pavaduotojai ir jų šeimų nariai;
- akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė ar savivaldybė (neatsižvelgiant į tai, kokia akcijų dalis priklauso valstybei (savivaldybei)), vadovai, jų pavaduotojai ir jų šeimų nariai;
- valstybės ir savivaldybių įmonių vadovai, jų pavaduotojai ir jų šeimų nariai;
- valstybės tarnautojai ir jų šeimų nariai;
- teisėjai, notarai, antstoliai, prokurorai, valstybinių aukštųjų mokyklų vadovai, Respublikos Prezidento ar Seimo paskirtų valstybinių (nuolatinių) komisijų ir tarybų pirmininkai, jų pavaduotojai ir nariai, viešosios informacijos rengėjas ir (ar) skleidėjas tarybų ir (ar) valdybų nariai, vadovai, jų pavaduotojai, vyriausieji redaktoriai, jų pavaduotojai, redaktoriai, jų pavaduotojai ir kitas išvardytas pareigas 2021 m. ėję gyventojai bei jų šeimų nariai.

Gyventojai, pageidaujantys gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti pagal Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą, ir jų šeimų nariai, taip pat turi pareigą deklaruoti turtą.

¹ Toliau - gyventojai.

² Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymas.

³ 2020 m. gruodžio 23 d. įstatymas Nr. XIV-139.

Be to, turtą deklaruoti privalo 18 metų sulaukę nuolatiniai Lietuvos gyventojai, taip pat asmenys, sulaukę 18 metų ir vyresni, kurie Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatyta tvarka įgijo teisę nuolat gyventi Lietuvoje. Šie gyventojai turi deklaruoti vieną kartą tų kalendorinių metų, kuriais jie sulaukė 18 metų arba kuriais įstatymo nustatyta tvarka įgijo teisę nuolat gyventi Lietuvoje, gruodžio 31 d. turimą tokį turtą:

- 1) nekilnojamąjį daiktą, įskaitant nebaigtą statyti statinį, kurio nuosavybės teisės nėra įregistruotos Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre;
- 2) lėšas, turimas ne Lietuvos Respublikos bankuose ir kitose kredito įstaigose, jeigu jų bendra suma viršija 1 500 Eur;
- 3) meno kūrinius, brangakmenius, juvelyrinius dirbinius, tauriuosius metalus, kurių vieneto vertė viršija 1 500 Eur;
- 4) pasiskolintas ir negrąžintas lėšas, jeigu jų bendra suma viršija 1 500 Eur;
- 5) paskolintas ir nesusigrąžintas lėšas, jeigu jų bendra suma viršija 1 500 Eur;
- 6) vertybinius popierius, jeigu jų bendra vertė viršija 1 500 Eur.

Jeigu 18 metų sulaukęs ar teisę nuolat gyventi Lietuvoje įgijęs gyventojas tokio turto neturi, tai turto deklaruoti jam nereikia.

2. Kaip deklaruojamas turtas?

Turtas deklaruojamas Metinėje gyventojų (šeimų) turto deklaracijoje (FR0001 forma)⁴.

Gyventojai, privalantys deklaruoti turtą dėl 2021 metais jų pačių ir (ar) jų sutuoktinių eitu GTDĮ 2 str. 1 dalyje pareigų, taip pat turtą deklaruoti privalantys 18 metų sulaukę nuolatiniai Lietuvos gyventojai bei sulaukę 18 metų ir vyresni asmenys, pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ įgiję teisę nuolat gyventi Lietuvoje, deklaraciją ir jos priedus turi pateikti **elektroniniu būdu** per Valstybinės mokesčių inspekcijos elektroninio deklaravimo sistemą⁵ (<http://deklaravimas.vmi.lt>).

3. Kokį turtą reikia deklaruoti politikams, valstybės tarnautojams, pareigūnams ir kitiems gyventojams?

Gyventojai, kuriems pareiga deklaruoti turtą atsirado dėl 2021 m. eitu pareigų, ir jų šeimų nariai, gyventojai, pageidaujantys gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, ir jų šeimų nariai deklaruoja tokį 2021 m. gruodžio 31 d. turimą turtą:

- 1) nekilnojamąjį daiktą, įskaitant nebaigtą statyti statinį;
- 2) kilnojamąjį daiktą, kuriam pagal teisės aktus nustatyta privaloma teisinė registracija;
- 3) pinigines lėšas, turimas kredito įstaigose ir ne jose, jeigu jų bendra suma viršijo 1 500 Eur;
- 4) pasiskolintas ir negrąžintas lėšas, jeigu jų bendra suma viršijo 1 500 Eur;
- 5) paskolintas ir nesusigrąžintas lėšas, jeigu jų bendra suma viršijo 1 500 Eur;
- 6) meno kūrinius, brangakmenius, juvelyrinius dirbinius, tauriuosius metalus, kurių vieneto vertė viršijo 1 500 Eur;
- 7) vertybinius popierius, jeigu jų bendra vertė viršijo 1 500 Eur.

Deklaracijoje turi būti nurodomas ir Lietuvoje, ir užsienio valstybėje turimas turtas. Nekilnojamojo ar kilnojamojo daikto vertė nurodoma pagal jo įsigijimo kainą, o jei ši kaina labai skiriasi nuo rinkos kainų, tai nurodoma jo tikroji rinkos kaina.

Gyventojai, pageidaujantys gauti paramą būstui įsigyti ar išsinuomoti, ir jų šeimų nariai turto deklaracijoje privalo nurodyti ne tik turimą turtą, bet ir visas 2021 m. gautas pajamas, užpildydami turto deklaracijos priedą FR0001P „Gautos pajamos“.

4. Kurie gyventojai privalo deklaruoti metines pajamas?

Pajamas deklaruoti privalo:

4.1. **gyventojai, gavę B klasės pajamų**, t. y. pajamų, nuo kurių GPM⁶ apskaičiuoti ir sumokėti privalo jie patys, pavyzdžiui, gavę tokių pajamų:

– už parduotą ar kitokiu būdu perleistą nuosavybėn nepraėjus 10 metų nuo įsigijimo žemę, pastatą ar kitą nekilnojamąjį daiktą, laikomą tokiu pagal prigimtį (išskyrus būstą, kai iš jo perleidimo gautoms pajamoms yra taikoma mokesčio lengvata);

⁴ Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. VA-13 „Dėl Metinės gyventojų (šeimų) turto deklaracijos formos ir jos užpildymo, teikimo ir tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

⁵ Toliau - VMI EDS.

⁶ Gyventojų pajamų mokestis.

- už parduotą ar kitokiu būdu perleistą nuosavybės automobilį, žemės ūkio techniką ar kitą teisiškai registruojamą daiktą, kai toks turtas perleistas nuosavybės nepraėjus 3 metams nuo įsigijimo;

- paskirstytą pelną (dividendų) iš individualios įmonės, ūkinės bendrijos ar mažosios bendrijos;

- iš individualios veiklos. Verslo liudijimą turėjęs ar individualią veiklą įregistravęs gyventojas metines pajamas deklaruoti privalo, net jei individualios veiklos pajamų negavo;

- palūkanų;

- kitų apmokestinamųjų pajamų iš gyventojų ar iš užsienio valstybės;

4.2. politikai, pareigūnai, valstybės tarnautojai, valstybės bei savivaldybės įmonių ir akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė ar savivaldybė, vadovai, jų pavaduotojai, biudžetinių įstaigų vadovai, jų pavaduotojai ir jų šeimų nariai, kitas GTDĮ 2 str. 1 dalyje nurodytas pareigas 2021 m. ėję gyventojai bei jų šeimų nariai.

Metines pajamas jie privalo deklaruoti, neatsižvelgiant į tai, kokias pajamas per 2021 m. mokestinį laikotarpį yra gavę;

4.3. gyventojai, privalantys perskaičiuoti metinį NPD⁷.

Tai – gyventojai, kuriems su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų gavimo vietoje pritaikytų NPD suma yra didesnė už visą jiems taikytiną metinį NPD.

Metinis NPD, palyginus jį su darbo užmokesčiui per metus pritaikytų NPD suma, gali sumažėti dėl premijų ar kitokių vienkartinį išmokų gavimo, išaugusio darbo užmokesčio, gautų įvairių rūšių apmokestinamųjų pajamų, ligos išmokų ir pan.

Sumažėjus metiniam NPD, gyventojui atsiranda pareiga perskaičiuoti metinį NPD, pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir sumokėti joje apskaičiuotą GPM.

Tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (arba jų ir priskirtų neapmokestinamosioms pajamoms) gavę gyventojai taikytino metinio NPD, mokėtino ar gražintino GPM sumas gali apskaičiuoti savarankiškai, pasinaudoję VMI prie FM interneto svetainėje skelbiama metinio NPD skaičiuokle: <https://www.vmi.lt/evmi/metinio-neapmokestinamojo-pajamu-dydzio-skaicuokle>;

4.4. gyventojai, privalantys perskaičiuoti ir sumokėti GPM, taikant progresinius GPM tarifus.

2021 m. pajamoms viršijus tam tikrus dydžius, taikomas progresinis GPM tarifas. Tokiais atvejais perskaičiuoti GPM ir sumokėti deklaracijoje apskaičiuotą jo sumą pareiga tenka pajamas gavusiam gyventojui.

Perskaičiuoti ir sumokėti GPM, taikant progresinius mokesčio tarifus, privaloma, kai:

4.4.1. 2021 m. gautų šių pajamų bendra suma yra didesnė nei 60 VDU⁸ suma – 81 162 Eur:

- su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (neįskaitant apskaičiuotų už 2018 m. ar ankstesnius metus);

- tantjemų ar atlygio už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete;

- iš darbdavio gautų autorinių atlyginimų;

- mažosios bendrijos vadovo (ne nario) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą mažajai bendrijai.

Nuo 81 162 Eur viršijančios tokių pajamų sumos, taikant 32 proc. GPM tarifą, gyventojas privalo sumokėti pajamų mokesčio deklaracijoje apskaičiuotą GPM;

4.4.2. gautų šių pajamų suma yra didesnė nei 120 VDU suma – 162 324 Eur:

- autorinių atlyginimų (gautų ne iš darbdavio);

- honorarų;

- turto pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės;

- turto nuomos;

- mažosios bendrijos vadovo (nario) pagal civilinę paslaugų sutartį už vadovavimą mažajai bendrijai;

- kitų pajamų ne iš darbo santykių (išskyrus nurodytas 4.4.1 papunktyje, taip pat pajamas, kurioms taikomas tik 15 proc. GPM tarifas, t. y. individualios veiklos pajamas, pajamas iš paskirstytojo pelno, ligos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ir ilgalaikio darbo išmokas).

⁷ Metinis neapmokestinamasis pajamų dydis.

⁸ Vidutinių šalies darbo užmokesčių dydžių suma, taikoma apdraustųjų asmenų 2021 m. valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti. 1 VDU 2021 m. – 1 352,70 Eur.

Nuo 162 324 Eur viršijančios tokių pajamų sumos, taikant 20 proc. mokesčio tarifą, turi būti apskaičiuojamas ir sumokamas GPM;

4.4.2. gyventojai, pageidaujantys pasinaudoti mokesčio lengvatomis.

Pavyzdžiui, metines pajamas turės deklaruoti metinį NPD prisitaikyti pageidaujantis gyventojas, kuris dirbo ne visus 2021 m. arba kuriam priklausantis NPD darbo užmokesčio gavimo vietoje nebuvo taikomas.

Susigrąžinti GPM, pasinaudoję teise į metinį NPD, gali gyventojai, dirbę ne visus 2021 metus, taip pat tie, kuriems NPD nebuvo taikytas, išmokant kiekvieno mėnesio darbo užmokesčių, arba kurie darbdaviams nebuvo pateikę prašymo taikyti NPD. Susigrąžinti nuo darbo užmokesčio išskaičiuoto pajamų mokesčio dalį gali riboto darbingumo asmenys, kuriems dėl nustatyto riboto darbingumo, neįgalumo ar specialiųjų poreikių 2021 m. nebuvo pritaikyti didesni (600 ar 645 eurų) mėnesio NPD.

Mokesčio lengvatos taikomos, sumokėjus tokias įmokas:

- gyvybės draudimo;
- pensijų kaupimo;
- palūkanas už iki 2009 m. sausio 1 d. gautą kreditą būstui įsigyti;
- už profesinį mokymą ar studijas arba grąžinus studijų kreditą ar jo dalį (nesvarbu, už pirmąjį ar paskesnį profesinį mokymą, pirmas ar paskesnes studijas įmokos sumokėtos);
- už pastatų, statinių remonto ir apdailos darbus (išskyrus renovavimo darbus);
- už lengvųjų automobilių remonto paslaugas;
- už nepilnamečių (iki 18 metų) vaikų, įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa šeimoje, priežiūros paslaugas.

Mokesčio lengvatomis pasinaudoti ir susigrąžinti dalį GPM galima tik pagal pateiktą pajamų mokesčio deklaraciją, todėl gyventojai, siekiantys jomis pasinaudoti, turi deklaruoti metines pajamas.

Kokioje deklaracijoje deklaruojamos 2021 metais gautos pajamos?

2021 metų pajamos, kaip ankstesnių metų, deklaruojamos pajamų mokesčio deklaracijoje (GPM311 forma⁹). Patogiausia ir paprasčiausia užpildyti ir pateikti deklaracijas elektroniniu būdu per VMI EDS (<https://deklaravimas.vmi.lt/>), pasinaudojus jau 2020 m. įdiegta programine priemone – **vedliu**.

Pasitikslinti, ar reikia deklaruoti turtą ir (ar) metines pajamas, galima, paskambinus į VMI telefonu 1882 arba VMI svetainėje <https://www.vmi.lt/evmi/isankstine-rezervacija> skelbiamais telefonų numeriais.

Gyventojai, pageidaujantys paremti pasirinktus paramos gavėjus ir (ar) politines partijas, iki 2022 m. gegužės 2 d. turi pateikti prašymus pervesti pajamų mokesčio dalį. Pajamų mokesčio dalis šiais metais gali būti paskirta vieninteliu būdu – **elektroniniu**, prisijungus prie **VMIEDS**, tiesiogiai portale (realiu laiku) užpildant ir pateikiant Prašymą pervesti pajamų mokesčio dalį paramos gavėjams ir (arba) politinėms partijoms (FR0512 formos 05 versija¹⁰).

VMI prie FM primena, kad gyventojų, privalančių deklaruoti 2021 m. gautas metines pajamas, tačiau to nepadariusių iki š. m. gegužės 2 d., Prašymai nenagrinėjami ir GPM dalis nepervedama, todėl paremti pasirinktus subjektus siekiantiems gyventojams yra labai svarbu pajamų deklaravimo prievolę įvykdyti laiku.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

Virginija Trafimovienė, tel. (8 5)268 7932, el. p. virginija.trafimoviene@vmi.lt

⁹ Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

¹⁰ Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2021 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. VA-76; toliau – Prašymas.